ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ

ການປູກສາລີ

(ສະບັບທົດລອງໃຊ້)

ຂຽນໂດຍ: ທ້າວ ນ້ອຍ
ຂໍ້ມູນຈາກ: ບ້ານທ້ອມ ເມືອງ ຫາດຊາຍຟອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ປີ 2007

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ປື້ມຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ

ການປູກສາລີ

ຮິບໂຮມ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ ນາງ ຈັນທະຈອນ ຊຸມພິນພັກດີ

ແຕ້ມໂດຍ: ......

ຮຽບຮຽງໂດຍ: ອ.ຈ ໂພໄຊ ຈັນທະວົງສາ

ອ.ຈ ເກດມະນີ ບັນດາສັກ

ອ.ຈ ຄຳມະນີ ວົງພິມມະຈັນ

ອ.ຈ ພິນມະນີ ສີລິພົງ

ອ.ຈ ທອງຂັນ ສີລິໂພຄຳ

ເຈົ້າຂອງ: ພະແນກສຶກສາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ

ສູນອົບຮົມຮ່ວມພັດທະນາ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຄຳນຳ

ປຶ້ມພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນເຫຼັ້ມນີ້ ໄດ້ມາຈາກການຂຽນ ຂອງອາສາສະໝັກ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຮຽບຮຽງເບື້ອງຕົ້ນຈາກຄະນະອຳນວນການສູນອົບຮົມຮ່ວມພັດທະນາ.

ປຶ້ມເຫຼັ້ມນ້ອຍໆນີ້ໄດ້ບັນຈຸເອົາເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງໂດຍມີຫຼາຍກິດຈະກຳທີ່ຈະເປັນການທົດລອງ ເອົາຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນເຂົ້ານຳພາແລະສິດສອນນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມໂດຍເອົາບົດທີ່ງ່າຍສອນຊັ້ນ ປ. 1 ປໍ 2 ແລະ ບົດທີ່ຍາກກໍສອນຊັ້ນໃຫຍ່ຂຶ້ນໄປ.

ຄະນະຈັດທຳຄິດວ່າ ປຶ້ມເຫຼັ້ມນີ້ຄົງ ເປັນບ່ອນອີງອັນໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານກໍຄືອາສາສະໝັກ ທີ່ຈະໄປສອນເດັກປະຖົມບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ

ຄະນະຈັດທຳຄິດວ່າຍັງມີຫຼາຍບັນຫາທີ່ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ ແລະຂາດໄປຫວັງວ່າຄົງໄດ້ຮັບອະໄພຈາກທຸກໆທ່ານພວກເຮົາພ້ອມທີ່ຈະປັບປຸ່ງນຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ຄະນະຈັດທຳ

ຮູບ ແລະ ປະຫວັດຂອງຜູ້ຂຽນ

ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ທ້າວ ນ້ອຍ
ອາຍຸ 40 ປີ
ອາຊີບ ນາຍບ້ານ

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງຢາກຂຽນຫົວຂໍ້ນີ້

ມັນຈຳເປັນຫລາຍທີ່ເຮົາຈະຂຽນຫົວຂໍ້ນີ້ຂຶ້ນມາ ເພາະວ່າມັນເປັນຫົວຂໍ້ໜຶ່ງທີ່ເຮົາສາມາດເຮັດການຜະລິດ ແລະສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

- ຫລືວ່າຈະໃຫ້ຄູຝຶກເປັນຜູ້ນຳພາເລີຍກໍ່ໄດ້, ແລ້ວໃຫ້ຜູ້ທີ່ເຮັດຜິດກະຕິກາ ອອກມາຫລັງຈາກຫລິ້ນແລ້ວ ແມ່ນລົງໂທດໃຫ້ລາວເຮັດຫຍັງກໍໄດ້ ແລ້ວແຕ່ຄວາມເໝາະສົມ.
- ***ຕົວຢ່າງ:***

- ໃຫ້ຮ້ອງເພງຕາມໃຈ ຫລືວ່າຟ້ອນໃຫ້ໝູ່ເບິ່ງກໍໄດ້ ແລ້ວໃຫ້ໝູ່ເປັນຄົນຕົບມືໃຫ້ ຫລືວ່າຮ້ອງເພງໃຫ້ ລາວຟ້ອນກໍໄດ້

ບົດເລກ

- ຄອບຄົວແມ່ປ້າທອງດີໄດ້ປູກສາລີ ເປັນຈຳນວນຫລາຍ ມີມື້ໜຶ່ງເພິ່ນໄດ້ຕົ້ມສາລີ ໄປຂາຍຈຳນວນ10 ມັດ.
  ມັດໜຶ່ງລາຄາ 5.000 ກີບ
  ຖາມວ່າລາວຂາຍສາລີໄດ້ເງິນເທົ່າໃດ?
- ສາລີທັງໝົດ 10 ມັດ
- ມັດໜຶ່ງລາຄາ 5.000 ກີບ
- 10 x 5.000 = 50.000 **ກີບ**

ຕອບ: **ຄອບຄົວແມ່ປ້າທອງດີຂາຍສາລີທັງໝົດໄດ້ເງິນເທົ່ານີ້** 50.000 **ກີບ**

ຄວາມເປັນມາ:

ປະເທດລາວເຮົາເປັນປະເທດທີ່ຕັ້ງຢູ່ແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ. ດັ່ງນັ້ນປະເທດລາວເຮົາຈຶ່ງເປັນປະເທດທີ່ມີດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນເໝາະແກ່ການປູກຝັງຂອງຊາວກະສິກອນຫລາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ການປູກພືດຜັກ ແລະການປູກສາລີເປັນຕົ້ນ ໝາກສາລີເປັນອາຫານຂອງຄົນ ແລະສັດເປັນວັດຖຸດິບ ສຳລັບປ້ອນໂຮງງານຜະລິດ ທີ່ວອາຫານສັດ ທັງຊ່ວຍສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວສວນ, ການປູກສາລີມີມາແຕ່ບູຮານຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ແລະ ເປັນອາຊີບເສີມຊະນິດໜຶ່ງຂອງຊາວກະສິກອນໃນປະເທດເຮົາ.

ການປູກສາລີແມ່ນເພິ່ນປູກໄດ້ທຸກລະດູການແລະມີຫຼາຍຊະນິດຫຼາຍປະເພດແຕກຕ່າງກັນອອກໄປເຊັ່ນ: ສາລີຂາວ, ສາລີເຫຼືອງ, ສາລີກ່ຳ, ສາລີມັນແຂງ, ທີ່ໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ.

ອຸປະກອນ:

1. ສຽມເອົາໄວ້ເພື່ອຂຸດຂຸມ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2. ເຊືອກເບັ່ງຫຼືຜຽກເອົາໄວ້ເພື່ອເບັ່ງໃຫ້ເປັນແຖວຊື່ ແລະ ສະເໝີກັນ

3. ກຽມແນວພັນ

4. ຈົກເອົາໄວ້ສັບຫຍ້າ

- ***<u>ອຸປະກອນ:</u>***
  - ເຈ້ຍ A0
  - ເຝີດ
  - ມີດຕັດ
  - ສະກ໋ອດ
- ***<u>ວິທີຫລິ້ນ:</u>***
  - ໃຫ້ທີມງານລວມກັນເປັນກຸ່ມໃຫ່ຍ
  - ຫລັງຈາກນັ້ນ, ໃຫ້ທີມງານຢືນອອ້ມເປັນວົງມົນ
  - ຕໍ່ມາ, ໃຫ້ຜູ້ນຳພາເຂົ້າໄປກາງວົງມົນ, ແລ້ວອະທິບາຍວິທີການຫລິ້ນ ໃຫ້ທີມງານເບິ່ງກ່ອນ
  - ຫລັງຈາກນັ້ນ, ກໍພາກັນຫລິ້ນໄປພ້ອມໆກັນ
  - ເມື່ອໄດ້ຍິນຜູ້ນຳພາເວົ້າວ່າ: “ສາລີ” ແມ່ນໃຫ້ສະມາຊິກຢືນຢູ່ບ່ອນເກົ່າ
  - ເມື່ອໄດ້ຍິນຜູ້ນຳພາເວົ້າວ່າ: “ສາລອຍ” ໃຫ້ສະມາຊິກພາກັນຍ່າງອ້ອມເປັນວົງມົນ
  - ເມື່ອໄດ້ຍິນຜູ້ນຳພາເວົ້າວ່າ: “ໝາກນອຍ”ໃຫ້ສະມາຊິກພາກັນແລ່ນອ້ອມເປັນວົງມົນ
  - ຫລັງຈາກນັ້ນ, ເມື່ອໄດ້ຍິນຄຳວ່າ ”ສາລີ” ໃຫ້ຢຸດຢູ່ບ່ອນເກົ່າ. ຖ້າຫາກວ່າມີຄົນໃດແລ່ນຕຳກັນ ເຮັດ ຜິດຮອດ 2-3 ເທື່ອ, ໃຫ້ຄົນນັ້ນອອກມານຳພາໝູ່ຫລິ້ນຕໍ່ ຈົນກ່ວາຈະມີຄົນຜິດອອກມານຳພາຫຼິ້ນແທນ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ລຳ : ການປູກສາລີ

ຟັງເດີໆພວກພີ່ນ້ອງ ຊາວໄຮ່ຊາວນາ
ຫລານຊິຈາຄຳໄຂ ເລື່ອງກະສິກຳນີ້
ມັນຊິມີຫລາຍແບບ ຫລາຍອັນພັນຢ່າງ
ຟັງເດີພວກພີ່ນ້ອງ ຟັງແລ້ວໃຫ້ຈື່ເອົາລະນາ...
ຟັງເດີ ຫລານຊິເວົ້າຕາມຂັ້ນ ການປູກສາລີ
ພູມປັນຍາຂອງເຮົາ ແຕ່ດົນນານແລ້ວ
ປູກເປັນແຖວເປັນຖັ້ນ ຢາຍກັນຢູ່ທົ່ວທຸກບ່ອນ
ຂ້ອຍອອນຊອນແທ້ເດ້ ຈຶ່ງມາເວົ້າສູ່ຟັງ ເຈົ້າເອີຍ...

ຊື່ເກມ: ສາລີ, ສາລອຍ, ໝາກນອຍ.

- ***ຈຸດປະສົງ:***
- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມສາມັກຄີກັນ ແລະລຶ້ງເຄີຍກັນ
- ***ຈຳນວນຄົນ:***
- 20 – 30 ຄົນ
- ***ເວລາ:***
- 15-20 ນາທີ
- ***ສະຖານທີ່:***
- ຕ້ອງເປັນເດີ່ນທີ່ກ້ວາງ
- ປອດໂປ່ງດີ

5. ຄາດແລະໄຖ

6. ຂີ້ເທົ່າເອົາໄວ້ໃສ່ໃນດິນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມົດແມງໃນດິນກັດຕົ້ນສາລີ

7. ກະລ່ອງຫຼືຖົງໃສ່ແກ່ນສາລີ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

+ <u>ລະດູການປູກ:</u>

- ເລີ່ມປູກແຕ່ເດືອນ 12 -3

+ **<u>ວິທີຄັດເລືອກແນວພັນ</u>**

- ຕ້ອງເລືອເອົາຝັກທີ່ໃຫຍ່ເຕັມດີມີເມັດຕື່ງ

<u>ວິທີການປູກສາລີ:</u>

- ສະຖານທີ່ປູກຕ້ອງແມ່ນໄຮນາ ສວນ ເຊິ່ງເປັນດິນທີ່ເໝາະ ສົມ

ເພງ : ການປູກສາລີ.

ບ້ານຂອງຂ້ອຍ	ປູກໝາກສາລີ
ຊຽວງາມດີ	ຕາມສວນຕາມນາ
ບ້ານຂອງຂ້ອຍ	ມີການພັດທະນາ
ມີການສ້າງສາ	ທາງດ້ານກະສິກຳ (ຊ້ຳ).

ເຊີ້ງ : ການປູກສາລີ

ໂຮ້..ຮີ້ວ

ມາພວກເຮົາມາ	ມາພວກເຮົາມາ
ພໍ່ແມ່ອາວອາ	ທັນມາພີ້ກ່ອນ
ຢ່າຟ້າວຫລັບນອນ	ຟັງຫລານຊິກ່າວ
ມັນເປັນເລື່ອງລາວ	ການປູກສາລີ
ເຮັດໃຫ້ງາມດີ	ກະສິກຳແບບເກົ່າ
ພວກຫລານຊິເລົ່າ	ການປູກການຫາ
ບາດໃຫຍ່ຂຶ້ນມາ	ຕັດຂາຍທຸກເມື່ອ
ນີ້ເວົ້າໃຫ້ເຊື່ອ	ໝາກຜົນຂອງມັນ
ໝາກສາລີສຳຄັນ	ເຮັດຫຍັງກໍໄດ້
ເພິ່ນເອົາໄປໃຊ້	ເຂົ້າໃນໂຮງງານ
ເຮັດທົ່ວອາຫານ	ອອກຂາຍຕະຫລາດ
ຈັ່ງແມ່ນສະຫລາດ	ພູມປັນຍາເຮົາ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຄຸນປະໂຫຍດຂອງສາລີ:

-
ໝາກສາລີເປັນອາຫານທີ່ມີທາດແປ້ງເຊິ່ງສັບພະຄຸນເທົ່າຫຼຽມກັບເຂົ້າ ເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍແຂງແຮງຊາວກະສິກອນນິຍົມກັນບໍລິໂພກ

- ເປັນວັດຖຸດິບສົ່ງເຂົ້າໂຮງງານ ທີ່ວອາຫານສັດແລະໂຮງງານຜະລິດແປ້ງສາລີເຊິ່ງສາມາດນຳມາປະສົມເປັນອາຫານຫຼາຍຊະນິດ
- ຕົ້ນແລະໃບທີ່ເຫລືອຍັງເປັນອາຫານຂອງສັດໂດຍສະເພາະແມ່ນງົວ ແລະ ຄວາຍ.

ກາບ : ປູກສາລີ

ຢູ່ບ້ານຂ້ອຍ	ເພິ່ນປູກສາລີ
ຊຽວງາມດີ	ຢາຍຢູ່ເປັນບ່ອນ
ຂ້ອຍອອນຊອນ	ຍາມເພິ່ນໄປຂາຍ
ປູກໃຫ້ຫລາຍໆ	ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ
ພູມປັນຍາ	ຂອງເຮົາແຕ່ກ່ອນ
ພວກເພິ່ນສອນ	ສືບຕໍ່ກັນມາ
ໃຫ້ເຮົາພາ	ລູກຫຼານສືບຕໍ່
ແມ່ນແທ້ບໍ	ເພິ່ນເວົ້ານີ້ນາ

- ກ່ອນອື່ນແມ່ນກຽມແນວພັນໄວ້

- ກຽມດິນ ດ້ວຍການໄຖ-ຄາດ ຫຼື ຂຸດເພື່ອຕາກດິນໄວ້

- ເມື່ອກຽມດິນແລ້ວພວກເຮົາກໍເລີ່ມປູກເຊິ່ງໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງຂຸດແມ່ນ 25-30 ຊັງຕີແມັດແລ້ວຈຶ່ງເອົາແນວພັນທີ່ເຮົາກະກຽມໄວ້ລົງໃສ່ໃນຂຸມໆລະ 2-3 ເມັດ ແລ້ວເອົາດິນຖົມໄວ້ເລັກໜ້ອຍ.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

- ກ່ອນຈະເອົາແນວພັນໄປປູກພວກເຮົາຄວນແຊ່ນ້ຳໄວ້ ປະມານ 1 ຄືນ

- ໄລຍະຫ່າງຂອງຂຸມປະມານ 30 – 40 ຊັງຕີແມັດ.

- ໄລຍະຫ່າງຂອງລຽນຫລືຫວ່າງປະມານ 60-10 ຊັງຕີແມັດ

+ **<u>ລັກສະນະຂອງຕົ້ນສາລີ:</u>**

- ເປັນພືດສີຂຽວລຳຕົ້ນເປັນປ້ອງໃບສີຂຽວເປັນໃບລວງດຽວ ກົກຂອງໃບເອີ້ນວ່າກາບ

<u>ການດູແລຮັກສາ:</u>

- ຫລັງຈາກປູກໄດ້ປະມານ 3-4 ອາທິດ, ພວກເຮົາຄວນທົດ ນ້ຳໃສ່ຝຸ່ນ ເສຍຫຍ້າ ຊຸດຂຸມ ພວນດິນໃຫ້ຜົງ ເພື່ອໃຫ້ຮາກຂອງຕົ້ນສາລີຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ.
- ຫລັງຈາກນັ້ນພວກເຮົາກໍທົດນ້ຳໄປເລື້ອຍໆຈົນກວ່າຕົ້ນສາລີ ຂຽວງາມດີ.
- ປະມານ 120-130 ວັນ, ພວກເຮົາກໍສາມາດເກັບຜົນຜະລິດໄດ້.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com